

Zbabělci - rozbor díla k maturitě (7)

Kniha: Zbabělci

Autor: Josef Škvorecký

Přidal(a): Eyons

Základní údaje o autorovi:

Josef Škvorecký (1924 – 2012) byl prozaik, esejista, překladatel a exilový nakladatel. Narodil se v Náchodě, po absolvování gymnázia byl „totálně nasazen“ jako dělník a vysokou školu mohl vystudovat až po válce. Spolu s manželkou Zdenou Salivarovou založil exilové nakladatelství „68 Publishers“ v Torontu. Jeho díla patří do první řady české poválečné prózy. Z období před emigrací jsou to například novela Konec nylonového věku a detektivní román Lvíče a z období v emigraci satirický román Tankový prapor, soubor 6 autobiografických povídek Prima sezóna a rozsáhlý román Příběh inženýra lidských duší.

Román Zbabělci byl napsán v letech 1948 – 1949, vyšel však o 10 let později a vzbudil obrovský skandál. Po druhém upraveném vydání roku 1964 se kniha stala naopak velmi uznávanou.

Další autorova díla:

Tankový prapor, Sedmiramenný svícen, Prima sezóna

Literární žánr a námět díla:

Román (velká epika) popisující, životní pocity maloměstské mládeže ke konci 2. světové války. 4. - 11. 5. 1945

Tematická vrstva:**a) fabule:**

Osm dní od pátku 4. května do 11. května je viděno značně subjektivně očima dvacetiletého gymnazisty, který je členem amatérské hudební jazzové skupiny. Jazz je jeho velkou vášní, stejně tak jako dívky, kterým se ze všech sil snaží zalíbit. Konkrétně jde o dlouhotrvající lásku k Ireně, která ale jeho city neopětuje a chodí s horolezcem Zdeňkem.

V posledních dnech války se v Kostelci schyluje k revoluci - je očekáván příchod osvoboditelských armád, ale i prchajících esesmanů. V městečku se totiž organizuje silný odpor proti posledním skupinkám Němců. Kvůli tomu dochází k častým konfrontacím mezi tzv. městskou smetánkou, která za tváří revoluce skrývá svoji slabost a omezenost, a mladou generací, obrňující se notnou dávkou cynismu a pesimismu.

Danny se nechá zapsat do armády a jediným motivem jeho jednání je zde potenciální Irenin obdiv, až se z něj stane hrdina. Po prvních hodinách v armádě jsou Danny a jeho kamarádi Benno a Harýk unavení, nevyspalí a hladoví a rozhodnou se dezertovat. Danny ale za pár dní potká kamaráda Přemu a jeho kulometem zlikvidují německý tank. Přihlížejícím ruským vojákům neřeknou svá pravá jména: nechtějí být taháni po "parádách". Vyhrčená situace v Kostelci vrcholí při střetu s komunisty a prchajícími Němci. Dochází k brutálnímu mučení německých vojáků, nejen za jejich skutečné viny, ale za viny celého hitlerovského Německa. Vina třetí říše a požadavek trestu byly v těchto dnech v lidech pevně zakořeněny do té míry, že byli schopni se mstít i na nevinných. Vše končí oficiálním vítáním Rudé armády.

b) syžet: V románu jsou zdařile vykresleny životní pocity mladé generace, její revolta proti pokrytectví generace otců. Danny má zdravou naivitu mládí, odpor k jakémukoli patosu, občas se zdá být cynický, ale přitom cítíme, že je lidský, tolerantní a pln soucitu k těm, kteří si to zaslужují.

c) charakteristika hlavních postav:

Danny Smiřický – bývalý gymnazista, zčásti autobiografické prvky, pubertální chlapec, citlivý

Dannyho kamarádi a hudebníci (tloušťík trumpetista Benno Mánes, kytarista Harýk, pianista Fonda) – přezdívkami odpovídají jejich současné době, cyničtí, urážejí měšťáckou hru na revoluci

d) autorský postoj: Josef Škvorecký do díla promítá svůj vlastní život (silně autobiografické). Zbabělce psal ve svých 24 letech. Dílo je silně ovlivněno mládím autora a americkou kulturou.

e) prostředí: Kostelec (předobrazem autorovo rodiště Náchod).

Kompoziční vrstva:

Román Zbabělci je první částí pentalogie s hlavní postavou Dannyho Smiřického. Samotná kniha Zbabělci je rozčleněna do 8 kapitol pojmenovaných podle právě probíhajícího dne, a to od pátku 4. 5. 1945 do pátku 11. 5. 1945.

Příběh je vyprávěn v ich-formě. Vše je zasazeno do rámce jazzové hudby. Příběh začíná zkouškou jazzové kapely a opět končí jazzovým koncertem na náměstí.

Dílo má i parodické vyznění díky kontrastu velkých dějinných událostí a maloměstské přizemnosti.

Jazyková vrstva:

Jazyk knihy, slang mladých lidí, živé dialogy a prokládání češtiny němčinou a angličtinou – to vše také přispělo k výrazné plastičnosti a přesvědčivosti postav, přestože se jejich životní obzor nezdá nijak zvlášť široký – jejich nejvyššími životními hodnotami jsou jazz a kontakty s druhým pohlavím.

Vlastní názor:

Knihy je zajímavá svým pojetím. Všudypřítomný slang vykresluje vskutku autenticky atmosféru. Viděl jsem filmové zpracování Tankového praporu, kde se také vyskytuje jako hl. postava Danny Smiřický. Obě díla se nesou v podobné atmosféře. Osobně se mi jako celek dílo líbí. Nicméně není to úplně můj ranní šálek kávy s kostkou cukru a konvičkou smetany.

Zdroje:

Knihy: Josef Škvorecký, Zbabělci, nakladatelství Československý spisovatel, r. 1966

Internet:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Zbab%C4%9Blci>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_%C5%A0kvoreck%C3%BD

Více studijních materiálů najdete na [Studijni-svet.cz](https://studijni-svet.cz)

Vymazlené prezentace stáhnete na [Prezmania.cz](https://prezmania.cz)